

Глава 6.

Адската жега ме принуди да стоя в апартамента, в който, от скука, както се подразбира, се чувствам съвсем неспокойна. Въртях се из хола и си мислех с какво да се развлека, мислите и погледите ми се мятаха на всички посоки, за да се спрат накрая върху купчина хартия.

Странно е до каква степен американците са в състояние да те засипят с хартия, мислех си, като гледах тази купчина, когато човек очаква едно писмо, ще му дойдат три, а където е достатъчен един лист, ще бъдат пет. Най-ефективната световна капиталистическа икономика по нищо друго не прилича толкова на бедната социалистическа среда, колкото по яловост на държавната администрация. И тук, гледано през опита на икономист, администрацията се е развилняла и с критичната си маса вече е заседнала здраво върху гръбнака на обществото, който издържа само благодарение именно на помощта от тази администрация, която до техническо съвършенство е развила машинарията за грабене чрез данъци, такси, както тук ги наричат. Тези мисли ми се натрапиха, докато прехвърлях и се вглеждах в стотиците листове: бележки, напомняния, предупреждения, заповеди, оферти... Деветдесет процента от това не знам какво е и дали ще ми е необходимо. Досега не бях се заглеждала по-задълбочено в тях, както по-късно ще го направя с помощта на някого по отношение на езика, но вече се е натрупала толкова много хартия, че вече няма смисъл да я държа, без да я разгледам подробно. И започнах, по някакви несигурни критерии, да я деля на две купчини – за боклука и за оставяне за по-

нататък. В избора си бях несигурна и по няколко път някой лист го прехвърлях от купчина в купчина.

По-дълго се спях на последното писмо от нийоркската централа на ИОМ, с което ми напомнят, вече не знам за кой път, че закъснявам с изплащането на билета, с който прелетях океана. Като четях: общо задължение \$650, месечна вноска \$18, досега изплатени \$60..., забелязах датата на влизането ми – 23.09.1997 г., та точно днес става една година, откакто стъпих на американска земя. Седях на пода с кръстосани крака и купчина хартия в скута, после се опънах, легнах по гръб и се отдадох на спомени и правене на равносметка за онова, заради което дойдох, какво съм направила и какво още мога да направя.

Не съм недоволна.

Материалният стандарт на живота достигна моя първоначално желан критерий. На внучетата си вече успях да изпратя толкова, колкото сестра ми Спасения смята, че е „съвсем достатъчно за деца“, имам автомобил, дрехи, а започнах и да спестявам. Остана един фундаментален въпрос, от който упорито бягам, защото в мен още не е назряло решението. По-рано си мислех, че ще доведе внучетата си, след като навърша една година от престоя си, привикна към обстановката и осигуря условия за тяхното пристигане, а сега, когато съм изпълнила тези условия, до голяма степен се двоумя по въпроса за тяхното довеждане. В Сърбия са при сестра ми, обичат Спасения колкото и мен, та в това отношение продължавам да съм спокойна: „Имат всичко. По-добре облечени и по-сити са от другите деца, имат приятели и са щастливи, ходят на училище и забавачка, весели и здрави са и постоянно се хвалят: «Нашата баба Даница в Мерики купи, изпрати, написа, каза...», просто тези деца не трябва да се местят никъде“ – категорична е Спасения. С американските деца имам известен опит и някои схващания за тях, затова не бих желала и

моите внучета да бъдат американци, това е проблемът. Дали греша?

С американски деца започнах да се занимавам след едно телефонно обаждане на госпожа Мици:

- Тази вечер принцесата много ли е бизи (заета)? – така обикновено ме наричаше след онази вечеря у госпожа Роза.

- Тези дни бях много заета, но днес вече съм нападната от скука, затова, ако ми предлагаш някаква работа, приемам я от раз – отвърнах.

- Не е бог знае какво, но и двадесет долара не са за отхвърляне – отговори тя.

- Баба или дядо? – попитах в допълнение.

- Дете.

- Дете!? – не знам защо това толкова ме изненада.

- Млада брачна двойка отива на кино и трябва да гледаш четиригодишното им момиченце, сладката малка Моника.

- В колко часа? – попитах аз.

- Веднага, трябвало да дойде някаква студентка, но се обадила някъде отдалеч, автомобилът ѝ се повредил... – обясни ми причината за бързането.

Отидох, Моника е сладко момиченце, от онези бърборани, които обикваш веднага, и тя ме прие и не престана да ми приказва цялата вечер. Казва ми Бука. Беше тръгнала да донесе нещо от двора, а аз спонтанно ѝ казах на сръбски „Върни се, там е мрак и шум (бука)“. Десет минути трябваше да ѝ обяснявам значението на думата „бука“, с която се плашат децата, но дали заради езика, дали от липсата на страх от тъмното, Моника от всичко запомни съществителното, което започна да използва като мое име. На раздяла дълго ме целуваше.

Да гледам Моника бях повикана още няколко пъти и се отзовавах с удоволствие, защото обикнах момиченцето, а и тя си „падаше“ по мен и постоянно молеше родителите

си да ме повикат когато им трябвах и когато не им трябвах. Благодарение на Моника опознах още един американски свят, който ще нарека просто света на американските деца. В него се влиза през огромен украсен портал, началото му поставя Уолт Дисни с анимационния филм, а е обезобразен и разпространен от носителите на едрия бизнес. С часове, дни, месеци и години децата (по-късно и коскоджамити възрастни), зяпат анимационни филми, където любими герои са нереални хора и животни – натрапници и чудовища, и там се създава атмосфера чрез хаос: трясък, трошене, кръв, пистолети, мечове, суперчудовища, смърт... Малката Моника не умее да си играе, както умеят моите внучета, нейната реалност са пистолет, динамит, отровена ябълка..., тя още изобщо не е била сред природата и не се е срещнала с нейните „реквизити“, от животните в природата е срещнала само катеричка, мравка и муха. Котките и кучетата, които е видяла, са обитатели на стаи и по нищо не приличат на селските, тя като види куче, тича да го прегърне и то нея, целуват се, и само мога да си мисля как би минала с „нестайните“ – природните. При среща с мравка или муха тича съвсем уплашена при родителите си и търси защита от тях, след катеричката тича по тревата и продължава по дървото, упорито по дървото (като в анимационните филмчета), а когато се удари, вика и плаче... Когато от забавачката поискали някой от родителите да отидат с децата в зоологическата градина и да помогнат за наглеждане на децата, аз бях повикана и отидох с Моника.

Зоологическата градина, която се намира от лявата страна на фриуей 134 между градовете Глендейл и Бърбенк, ме очарова с идеята и реализацията при подражаване на „недокосната“ природа. Огромното пространство се състои от една равна площ, в чийто център е изникнал неголям хълм. Пътеки, пейки, помещения със санитарни възли, магазини... са поставени по вкуса на посетителите, но видовете и броят на животните са далеч под това ниво.

И все пак, някоя друга маймуна, мечка, слон, жираф, коза и чудновати риби и жаби, извикваха у децата асоциации с героите от анимационните филми и всеки единствен контакт, доколкото беше възможен, се свеждаше до това, че децата се опитваха да поведат разговор с животните, без изобщо да разбират, че те нямат способност да говорят като хора. Изненадана съм колко малко интерес проявяваха децата към жителите на зоологическата градина, дори по-малко от мен, бабата, която е виждала всички тези животни много пъти, и си спомнях посещенията си в зоологическите градини в Загреб и Белград, когато бях момиченце, след това млада майка с деца и по-късно баба с внучета. Децата от тези три поколения бяха развълнувани при срещите в необикновените животни и у всички тях съществуваше страх от доближаване и при нито едно от тези поколения нямаше опити за разговор, защото в нас от най-ранна възраст беше създавано чувство за природно отношение между видовете. А животните в зоологическите градини, така ги възприемахме, са все пак само животни, които живеят далеч, далеч от нас. Тези деца тук в Америка имат напълно погрешно усещане и отношение към животните, на което са обучени чрез анимационни и фантастични филми, чрез смахнати светове от главите на „смахнати“ творци. Животните от тези светове имат човешки маниери, сюрреалистични са, и животните от зоологическите градини не са дорасли до тях, затова като по-малоценни за децата са и по-малко интересни.

Придружавах Моника на три рождени дни, всеки път беше поканена от момиченца от училището, от момиченца, на които родителите на Моника не държаха особено и затова ме молеха да придружавам детето им. А за мен беше доста интересно и удобна възможност да завържа контакти. Първия път отидохме при едно мексиканско момиченце, рожденият ден на което се честваше в обикновен градски парк. Две огромни покрити паркови маси с пейки

ни посрещнаха с разнородни украшения, особено много разноцветни балони имаше наоколо, както и торбички с бонбони, шоколадчета, дъвки, разни неща, които се хрупат, сокове... При идването си децата донасяха подаръци и ги слагаха на отделна маса, на подаръците е залепена поздравителна картичка с името на подаряващия. Докато децата се занимаваха със стандартните паркови играчки и родителите се поздравяваха, запознаваха и водеха непринудени разговори, наблизно се разгаряше жарава, готова да приеме пилешкото и колбасите, които скоро ще миришат на всички страни. Горе-долу един час след обявеното време на поканата, в парка внезапно се появи клоун, който един час щеше да забавлява с фокуси децата, а и възрастните. След клоуна последва обяд, време на общ ред, ангажираност и тишина. Без изключение, всички присъстващи трупяха обилни порции в картонени чинии и ядяха с изразен апетит, често пийвайки сокове (алкохол е забранено да се пие в парка).

Три събития специално белязаха този рожден ден. Преди да се духнат свещичките за рождения ден, около огромна торта с четири свещички на нея се събраха децата, както и двадесетина фотоапарати и камери. Докато свещичките бяха палени, а след това гасени, всички на висок глас деца пееха известната песен „Хепи бърдей ту ю“ (Happy birthday to you). Пееха чак докато не започна рязането на тортата, а тогава настъпи надпреварване кой пръв и по-голямо парче от тортата ще докопа. Дори и възрастните не бяха по-пасивни, във всяко отношение следваха децата. Когато яденето на тортата отиваше към края си, настъпи кулминацията на честването – отварянето на подаръците. Децата се струпаха около масата с подаръци, край която вече стояха рожденичката и майка ѝ. Когато се събраха всички, рожденичката започна да взема подарък след подарък, четеше името на подаряващия, разопаковаше, изваждаше подаръка и, като го вдигаше високо, го показва-

ше на всички, след което го предаваше на майка си. Всеки подарък беше съпровождан с ръкопляскания от децата (и родителите).

На един доста дебел клон на дърво забелязах, щом пристигнах, да виси една гелемичка, но и с необичаен външен вид, фигура на полярно мече. Не му отдадох голямо значение, а и не предполагах да има особена приложна стойност, затова истински се изненадах, когато, след отваряне на подаръците, с торбички в ръце децата се подредиха близо до мечето. Приблужи се рожденичката с бухалка за бейзбол и започна силно да удря по стомаха на мечето. Скоро от стомаха му се посипаха бонбони и шоколадчета, а децата се втурнаха да ги събират в торбичките си, които щяха да си занесат къщи. Не знам този рожден ден кого повече развесели – Моника или мен, но този ден за мен беше много важен – може би за пръв път през него, след шест години, бях в настроение без вътрешни ограничения.

На следващия рожден ден закарах Моника, по инструкции, които ясно бяха начертани и обяснени на листа на поканата, в Бърбенк и фантастичния Тревърл таун (Travel town) – Града на пътуването. Долината, стгушена между възвишения, е оградена и напълно изолирана, така че когато слезеш в нея, бързо забравяш за околния свят и се вживяваш в уникалността на това пространство – Тревърл таун, както го наричат. На парцел от около двеста декара се намира музей на американските железници. На открито има поставени нормални релси, върху които са десетина типа локомотиви и тридесетина вагони, в които посетителите се заглеждат и любопитно се вмъкват. В две сгради са поставени всички исторически типове американски пожарникарски превозни средства, оригинали, както и много експонати, документи и фотографии от цялата история на железниците. Там са и неизбежните магазини за сувенири, студени храни и напитки, но също и барбекюта, където ще се пече пилешко, паркови маси и столове, където ще се па-

лят и гасят свещички за рожден ден... и ще се показват подаръци. Обаче всичко това ще остане в сянката на реалистичната железница, която се състои от линия, която обикаля цялото пространство, влак с локомотивче и десетина вагончета за около двеста пътника и, онова, което ми направи най-силно впечатление, железопътна гара с всички елементи на гарата, които сме виждали в каубойските филми за дивия запад. Железничари, свирки, гише за билети... (билетите струват два долара), всичко е като в уестърните, особено оригиналната музика, която направо ме грабна и пренесе в една друга – по-млада възраст.

Третият рожден ден беше в Пасадена, в една огромна зала с лед, каквато е необичайна за калифорнийските климатични понятия. Що се отнася до рождения ден, и тук е както и на което и да било друго място, но онова, което допълнително радва и забавлява децата е: пързялянето, играенето, падането и плакането, суматохата от стотици деца, събрани на няколко рождени дни, които са постоянно в полезрението. На входа, за онези, които нямат или не са си донесли, се дават под наем кънки и други приспособления, подходящи за лед.

Макар че родителите на Моника я бяха водили много пъти в заведението за детски забавления Чъки Чийз (Chuck E. Cheese), тя особено се зарадва, когато получи една покана за рожден ден именно в него. На тях им беше досадно да ходят там, затова ме повикаха, а аз се зарадвах на поканата, защото много пъти бях слушала от малката за Чъки Чийз, заради което пожелах да го видя. При самото влизане бях изненадана от печата, който получих на предмишницата, този печат и по-късно ще остане тайнствен за мен. Вдясно има петнадесетина много разнообразни помещения за игра, които са претърпани повече от всякакви очаквания и в които има деца повече, отколкото изглежда, че е възможно. Скачания, блъскания, отдръпвания, возене, целене..., музиката и връвата са толко-

ва шумни и динамични, че човек не е в състояние с поглед да следи детето си, затова и сам, докато проследява и търси детето си, се „заиграва“. Отляво има помещения за малко по-спокойни игри и с магазини за детски принадлежности. В задната част има зала с много маси и столове, които се наемат за рождени дни, на преден план има сцена, на която свирят и пеят известни герои от детски филми. Точно в определената минута, рожденикът и гостите му се събират около наетата маса, където през следващия един час: ще приемат обслужващия персонал и ще „нареждат“ кога ще се яде, пие, палят и гасят свещичките, реже тортата, предават и събират подаръците, а междувременно ще ги посещават и забавляват най-популярни герои от детски филми. На връщане от Чъки Чийз ще започне в ушите ми и ще продължи с дни невероятната дисхармония от гласове на десетина езици (от песни, подвиквания, писъци и плач), прекалено силната музика от живите кукли и електронната музика с източник от десетки машини-играчки. Този хаос от шумни звуци, които ми претърпкаха главата и няма задълго да се освободя от тях, е именно онова, на което децата се наслаждават като омагьосани.

В забавачката Моника е обявена за ученик на месеца, затова майка ѝ ще я почерпи със завеждане в храма на детските радости – Дисниленд (Disneyland). Моника е помолила майка си да вземе и приятелката ѝ Сузи, затова майка ѝ ще вземе и мен, за да мога да ѝ окажа съдействие в наглеждането на двете деца в тамошната очаквана навалица. (По някакъв повод имаше отстъпка и платихме билети само по \$50). Дисниленд е в периферията на град Анахайм (Anaheim), на около четиридесет мили от Лос Анджелис и пътуването с автомобил не ни умори. Всичко, с което се срещнах, е величествено. Посрещна ни огромен паркинг с десетина хиляди автомобили, но реката от автомобили се вливаше неспирно, защото я канализираха опитни и ненаатрапчиви регулировчици. Непосредствено до паркинга

има трамвайни (или железопътни) спирки, а влаковете с двадесетина вагона пристигаха и заминаваха на всеки петшест минути и превозваха до преддверието на град Дисниленд. Покойният Уолт бил пристигнал в Пасадена и поискал разрешение от градските власти да направи град за детска радост, а когато му отказали, избрал една пустинна котловина в Анахайм и започнал своето дълго планирано изграждане. След като от далечните планини трасирал и прокарал водопровод с речни размери и изградил далекопроводи за огромните бъдещи консуматори на ел. енергия, започнал реализацията на проекта на града от сънищата. Попаднах в град, какъвто не може да има никъде, защото Уолт Дисни е неповторим. Всички герои и светове от детското въображение и произведенията на изкуството са събрани тук. Дворци върху изкуствени възвишения, цветя, фигури, кукли, статуи, вода и деца посетители са средата, която представлява градът на въображението и реалността. Интересът ми се съобразява с този на Моника – няма проблем за това, и се подчинявахме на нейните желания. След доста дълго чакане на опашка, влязохме в лодка, която ни понесе по потока и ни въведе в полумрачна пещера, през която влязохме в света на героите от анимационните филми, свят изтъкан само от танци и музика. Пътувахме през подземната прохлада двадесетина минути и освежени се върнахме на калифорнийския припек. Вървахме, влязахме и разглеждахме замъците на всички герои на Дисни, срещаме се с тях и ги наблюдавахме в тяхната работа, борба, игра, след което още веднъж потърсихме прохладата и се намерихме на брега на огромна река, по която плават най-големи кораби в естествени размери. Заедно с няколкостотин пътници се качихме на един платноход, уморени насядахме по пейките за пътници под палубата и започнахме да се наслаждаваме на приятни гледки. А те са на всяка крачка, когато корабът навлезе в нов каньон, тогава ни посрещат нови сцени, всички от

индианския живот. В началото мислех, че на брега, покрай който минавахме, има истински индианци (или актьори), а те живеят и работят, без да се обръщат към нас: яздят или подковават коне, кладат огън в огнища и готвят, доят крави, копаят и саят зеленчуци... Деня, пълен с преживявания и впечатления, планирахме да завършим в „Пътуване в бъдещето“. Интересувах се, дали при пътуването има елементи на ужас, какъвто не бих могла да понеса, и получих отговор, че такова нещо няма в това представление. Пътуването с влака започна величествено и така беше всичко до космическите простори, в компанията на звезди, луни и слънца, някой друг метеор прелиташе и беше повече забавен, отколкото заплашителен, и тъкмо се вживях в космическите красоти, върху мен се стовари бесът на всички дяволи. Моят вагон сякаш се измъкна от земния контрол, без предупреждение започна да се: усуква, върти, преобръща и чупи, да се удря и блъска с всичко и с какво ли не. На огромно житейско изпитание съм, изпоудряна по главата, раменете, краката и слабините, боли ме всичко, не мога повече да издържа, ако има още един завой, ще падна от вагона, изчерпаха се силите на ръцете ми, с които все още като с клещи се държа за облегалките за ръце и се моля на Бога да прекрати пътуването в бъдещето, а то – завой след завой, от страшен по-страшен. Дори във вражеския лагер не ми беше по-трудно, и когато влакът се успокояваше и спираше в крайната гара на пътуването, бях по-щастлива от деня, в който ме пуснаха от лагера. Дни наред ще ходя изгърбена и ще стена от болки. Това наистина не ми трябваше, щях да казвам дни наред.

Моята диснилендска история е такава, а на Моника е съвсем различна, тя не престава да се смее, весело да бърби, като споменава имена, които са ми малко познати: Барни, Сноу уайт (*Snow white – Снежанка, бел. прев.*), Алиса, Синдерела...

Никъде Моника не беше толкова дълго заинтригувана, колкото над кладенеца пред двореца, в който живее Пепеляшка – Синдерела (Cinderella). Около кладенеца и от кладенеца се чуваше песента на Синдерела с ехо, известна от най-популярните видеокасети на Дисни с анимационни филми. Моника надничаше в кладенеца, викаше принцесата и принца, пееше и не можеше да се начуди на водата, която можеше да загребе с кофа. С часове бърбеше и ме засипваше с думи, сред които повтаряше „уишинг уел“, което щях едва след някой друг ден да разгадая – да си превода като: кладенец на желанията.

Като размишлявам, дали да доведе внучетата си или не, от този тъгъл наблюдавам развитието на американските деца, техните предимства и недостатъци. Материалното предимство е извън всякакво съмнение. За деца до десет-дванадесет години, онези, които все още могат да живеят във въображаем свят, тук е много хубаво, защото всичко в това общество сякаш е организирано за доброто на децата до тази възраст. По-късно, внезапно се появяват сблъсъците с реалните и тежки американски условия на живот, в които по-специално виждам два трудни въпроса: общия страх за физическата безопасност и химията в храните и напитките. Базираното на химията производство и опаковане на храните, по мое убеждение, има като последица американци, които са по-малко способни от другите хора на планетата. Прекалено много американци са физически дегенерирани, забелязват се вече след второто или третото поколение след заселването. Всеки ден, по някакъв начин, съм в контакт с една от тях, петдесетгодишната Мария, която живее в апартамента до моя. Тежи около 110 килограма и е висока около 160 сантиметра, при ходене се клатушка, секретарка е в една адвокатска кантора и има заплата около 4000 долара на месец. Живее сама и често я чувам как нощем проверява, дали са и заключени всички ключалки на вратата (пет ключалки). При случайните сре-

щи, в гаража или пералнята, ме поздравява сърдечно, но понякога минава, без да ме погледне. Невротик е и се лекува още от отдавна, ще узная по-късно, и понякога не си взема таблетките за успокоение и тогава изглежда напълно шокирана и блуждаеща.

Една нощ издаваше вопли на висок глас и разбуди много хора, при това викаше някого по име и го молеше да не умира. Вайкането продължи пет-шест минути, до появата на първия от седем автомобила на бърза помощ, пожарна и полиция. Бях единствената съседка, която излезе, за да окаже съдействие, но схванах, че там изобщо не ми беше мястото.

Котката на Мария наистина била много болна и щяха да я закарат в клиника за животни и по-късно в старчески дом за котки.

Вече съм срещнала и няколкостотин души от сръбски произход, научих много за тях и се разочаровах от американците-сърби. Сякаш се състезаваха кой по-напред ще се асимилира и ще прикрие славянския си произход, всички успешно променяха името и фамилията си, забравяха сръбския език и успешно се преобличаха с бронята на новата нация. Вече и доста попове в сръбските църкви, които в Америка са над сто, не могат да говорят сръбски или го говорят с усилие, носят бели яки като европейските католически свещеници. И за да бъдат колкото се може подалеч от външния вид на сръбските (православните) свещеници, вече мнозинството от тях не носят и бради – Боже прости им.

Едно събитие остави в мен дълбока следа. В онази прекрасна църковна зала за обеда, веднъж забелязах групичка хора, които ме привлякоха с някаква естествена красота, каквато притежават нашите личани. От любопитство се приближих, за да се запозная с тях. Събираха помощ за „сръбските деца на бежанците от Лика“. Развълнува ме мисълта за тези бедни хора, спомних си за всички страдания

през войната и за миг ме обзе униние. И тъкмо когато посегнах към чантата си и аз да дам някой долар, към групата се приближи един господин, по-късно щях да разбера, че е от църковната управа, и ги изгони: „Тук не позволяваме да се прави това. Ако до пет минути не напуснете църковната собственост, ще извикаме полиция“. Това каза сърбин, роден в Америка, на „майчиния“ си английски език, а протеста на един от сърбите от прогонената група така и не разбра, защото не разбира сръбски език.

В един телефонен разговор със сестра ми Спасения тя щеше да ми каже:

- Тук е Йокан Америакнеца, оня от Хум, за когото бяхме слушали като деца...

- О, да, запознах се с него – отвърнах.

- Тук е вече две седмици и разправя, че се запознал с теб и че много ти помогнал – Спасения говореше предпазливо, почувствах това накъде води, затова ѝ отговорих:

- Плати ми един обяд в църквата – 5 долара, и веднъж сандвич в Мак Доналдс – 3 долара, и това за американците наистина е много. И да, много е, защото нито един друг сърбин изобщо не ми е предложили и толкова.

Срещнах много сърби, които приличат на онзи господин от църковната управа и на Йокан, срещнах и много американци, които приличат на Мария, собственичката на онази котка, размишлявах за тях и се питах, дали и моите внучета биха могли да станат такива. Не, няма! Няма да ги довеждам, ще остана в Америка и ще работя за тях, докато им бъде необходима, а след това ще се върна и аз, така си мислех. Затова подчиних всичко на ученето на английски език и пестенето и вече вярвам в себе си, вярвам на девиза на Патриша, според който Америка е огромна страна, за всеки има място в нея, ако е умен, работлив и пестелив. Именно така се чувствам способна да живея по тукашния начин на живот и да осъществя началната си

дългосрочна цел – да изкарам достатъчно долари, за да мога да отгледам внучетата си и да продължа да живее стабилно в Сърбия. Връщането в Босна вече не е реално, затова вече и не мисля за него.

И с английския език вече е съвсем различно, вече нямам проблеми с използването му за всекидневни нужди. Ще завърша и колеж!?

Всеки път се усмихвам при мисълта за това мое образование, но действително е колеж и ще имам тази така необходима американска диплома, за която мога да почукам на много врати, с което не могат да се похвалят дори половината родени американци.

Вече имам познати, а и приятели, пък и носталгията намаля.

Както и всеки път, когато размишлявах върху тези и подобни въпроси, мислите ми се спираха на госпожа Патриша, удивително явление от нашенски тип. Досега не бях срещала особа по-съответстваща на пословицата „И човек е, и куче е“.

В дома на семейство Зорич съм често и вече им ходя на гости без задължителното в Америка предварително телефонно обаждане. В началото тичах там изключително заради ползата, защото госпожата ми идваше нещо като неясен шеф и значително ми помагаше, а сега отивам и затова, че в този дом често дори ми е приятно, а пък и там е място, където се събира различна информация, която често има значение и за мен.

Биографията на господин Джо Зорич е класическа. Сръбско здраво селянче, след това пилот в югославската войска, военнопленник в Хитлерова Германия, беглец и пилот в състава на Съюзническата авиация, въздушни боеве в Африка и емиграция след установяването на комунистическия Титов режим.

Междувременно, докато е на едно обучение за военни пилоти в Америка, се запознава и се оженва за аме-

риканка, прекрасната Мери. Не може да има деца, както и мнозина други мъже, които са минали през немските лагери (стерилизация).

За около четиридесет години работа, без големи скокове и спадове, прави кариера и пари, така че излиза в пенсия с титлата милионер.

Джо преминава през живота, понесен от онзи морал на чистата душа, който е взел още от майка си, много е религиозен, честен и праведен, затова винаги е заобиколен от добри хора и предани приятели. Вдъхновява домашния приятел, писателя Александър, да напише за него биографичен роман, който прочетох на един дъх, така че за господин Джо знам всички подробности от раждането до тази втора женитба.

Без съмнение, господин Джо, при всички положения, е човек с най-високи човешки ценности, който в началото на осмото десетилетие от живота си все още е силен и здрав, жизнен и забавен. Бракът с покойната Мери протича по най-хубавия възможен на чин, чак до дълбока старост и появата на болестите.

Колкото дългият половин век съвместен живот на тези двама чудесни хора е обсипван с красота, толкова им се вгорчава старостта. Госпожа Мери накрая е с объркани мисли, добавя се алкохолът и я сломява делириумът. Здрав и силен, Джо е повален за една седмица. Поради грешка при операция на гръбнака, му се парализират краката, не след дълго – и говорът, а веднага след тези нещастия с пълна сила го засяга Паркинсон.

Докато Джо е все още здрав, болестта на съпругата му не е изразена до обезпокояваща степен, защото той се грижи за нея и всеки момент е до нея. До голяма степен успява да сведе консумацията ѝ на алкохол до горе-долу поносима мярка, а периодите на нервни кризи контролира и навреме я отвежда на лекар, а когато всичко това не помага – настанява я в болница. С неговия здравословен срив

госпожа Мери изпада в депресия и невъзвратно полита презглава към пропаст.

В родното сръбско селце на Джо, след пристигане на вестта за тези заболявания, в главата на по-малкия полуграмотен брат на Джо, Боро, се вселяват неспокойни мисли. Усеща, че би могъл да се докопа до доларите на брат си, и този червей не престава да дълбае. Като лешояд на мърша ще връхлети върху двамата болни – брат и снаха.

- Как си, брате р`оден? – гърленият глас почти уплашва Джо, когато след едно позвъняване вдига телефонната слушалка.

- Кой е? – въпреки усилията, Джо не успява да разпознае гласа.

- Аз съм, брате р`оден...! – още по-високо говори човекът, който явно не е вещь в телефонните разговори.

- А кой си ти? – отвръща Джо и мисли да затвори телефона.

- Брат ти Боро. Братко р`оден...!

- А откъде се обаждаш? – отвръща Джо, след като разбира, че става дума за десетина години по-младия му брат, Боро.

- От Сърбия, братко, от Сърбия се обаждам... – радостно ехти от слушалката.

Когато Джо, през далечната 1931 година, напуска дома си, Боро е само на три години. През следващите десетина години, до Втората война, се виждат едва няколко пъти. Като възрастни хора се срещат само два пъти, когато Джо посещава Стария край – първия път през 1962 година и още веднъж преди десетина години, затова Джо наистина се изненадва от това обаждане.

- Как сте там всички? – след първата изненада ще попита Джо, защото си е помислил, че там някой от неговите е умрял, затова искат да го информират. Сеща се, че само веднъж са му се обаждали оттам, за да го уведомят за смъртта на баща му.

- Братко, всички сме живи и здрави, благодаря на Милостивия Бог – гърми гласът му и продължава: – Как ми е снахата и как си ми ти, братко рѝден?

- Ами със здравето нещо не сме особено добре, но ще бъде по-добре... – отвръща Джо.

- Нощес те сънувах, и теб, и снахата, та тази сутрин си мисля за вас – говори Боро. – Мисля си: как ли е брат ми Джо сам в чужбина, та ми стана жал, и си викам: отивам да му се обадя. Ей така, само да ти чуя гласа и да се успокоя...

След този разговор спомените на Джо от детството стават по-силни, а това са беднотията и топлината на добрата майка, която умира млада, пасища, сливащи и всички останали красоти на Шумадия, които изведнѝж отново го привличат, това е започнало да се появява в мислите му и преди това обаждане, откакто се разболява и приближава към края на живота. Боро, сякаш знае всичко това, още веднѝж, няма и две седмици по-късно, му се обажда наред тези негови спомени:

- Как си братко! – този път Джо го познава още от първата дума и гласът му е приятен и приветлив. Тогава Джо все още може да говори ясно.

- Ти ли си, брате Боро! – с въодушевен глас подема Джо.

- Как си ти и как е снаха ми Мери? – ехти меденият му глас.

- Ами така, добре сме... – Джо продължава с обичайната приказка, която има за такива случаи.

- А тук се говори, че и двамата сте много болни..., неизлечимо!? – неочаквано изтърсва, както казва народът: „ни в клин, ни в ръкав“.

- Ами да... – смутен отговаря Джо.

- Не се предавай, братко, не се предавай...! – провиква се Боро.

Госпожа Мери още тогава несигурно контролира мислите си, слуша отстрани разговора и мърмори:

- Идиот такъв. Така ли се говори на болни...? – едва долавя гласа ѝ.

- Какъв идиот, скъпа Мери? – парира я Джо. – Това беше брат ми. Сещаш ли се за Боро? Виждала си го два пъти.

- Идиот! – отвърща и поглежда с поглед, от който Джо в последно време го побиват тръпки. Този поглед е предшественик на нечленоразделни изяви, сигнал, при който Джо трябва да предприеме някоя от мерките, но сега е болен и полуподвижен, безсилен пред реалността. Тя продължава: – Добре го знам този нещастник, знам огромния имот, който е получил с жена си, спомням си неговата най-мизерна къщурка на село... Но помня и когато му подарих сто долара да купи нещо за децата, той дойде при мен и искаше хиляда...

- Скъпа Мери, бъди добра, Боро е мой брат и добър човек, ти грешиш... – с цялата си топлина Джо говори на съпругата си и се опитва да прецени степента на нейната загуба на душевно равновесие.

- Не! Не искам да ми се обажда този идиот, не искам, той иска да ме обере...! – крещи тя, а той търси начин да извика някой от приятелите си, за да му окаже помощ, ако бъде принуден да я настани в болница.

А Боро постъпва неблагоприятно, когато казва онава за техните болести, ще се оплаче по-късно Джо. Няма да мине дълго време, Боро ще се обади за трети път.

- Братко, ето, дойде ми на ум да отида и да се грижа за вас... – Джо е изненадан от думите на Боро, които се изливат без обичайния поздрав.

- Как така да се грижиш, за кого...? – Джо е объркан и също не успява да поздрави.

- Ами за теб и за снахата Мери... Докато сте живи... Да ви гледам... – обяснява Боро.

- Благодаря ти, брате Боро, но ти си имаш жена и деца... Не можеш да оставяш семейството си задълго... –

Джо продължава да е смутен, продължава да му се иска да освободи Боро от благородните му братски чувства и задължения, които изведнъж започнаха да доминират в него.

- Трябват ви грижи, а кой по-добре ще ги полага от брат? Аз ще дойда! – Боро е непоколебим.

- Можеш да ни дойдеш на гости, за да ни видиш, но недей да разчиташ на това да се грижиш за нас... – Джо е решителен и ясен.

- Идиот! – крещи Мери, която може да чува разговора, както Боро може да чуе виковете ѝ.

- За Бога, трябва ви, чувам я, чух, че е мръднала... – Боро държеше на своето.

- Боро, моля те, вече не ми се обаждай по този начин! – Джо е категоричен, но и нервниран, едва изговаря думите. Прекъсва връзката.

Боро упорито продължава да се обажда и да предлага помощ, а Джо упорито да отказва. В един от тези разговори Боро ще каже:

- Братко, ами позволи ми поне да ти дойда на гости, защото кой знае дали ще се видим повече...

- Ами никой не е рекъл, че не можеш да дойдеш на гости – Боро отново обърква Джо.

- Е..., ами, братко, когато прибера реколтата, ако даде Господ, ето ме при вас, за един месец... само да се видим... – Боро последователно говори онова, което по-рано е планирал да каже. Минават само два дена и пак се обажда:

- Братко, трябва да ми изпратиш писмо, заради американската виза... – пак говори, без да поздрави предварително.

- Ще ти пратя покана – съгласява се Джо, но Боро продължава:

- Ти знаеш нашата немотия... Да ми платиш билета...

- Ами добре – мънка Джо, с неохота приел и пътуването, и начина, по който Боро прави това, – но...

- Знаеш ли, родни братко, ще трябва и малко да се подготвя за това пътуване, да дойда и да не те излагам пред изисканите ти приятели... Да се облека прилично... Да ми изпратиш една хилядарка... – нехайно добавя Боро.

- Ами добре, ще ти пратя – обещава Джо в състояние, когато не се чувства добре, а и Мери е зле, затова по този начин той желае колкото се може по-скоро да сложи край на тази неприятност, като усеща, че Боро ще го мъчи дотогава, докато не отстъпи.

– Не! Идиотът иска да ни плячкоса...! – започва да крещи побърканата вече Мери, а Боро, след като чува, затваря телефона.

Боро пристига! От първите дни поставя всичко в къщата под свой контрол. Мери бяга от него, никога не иска да бъде в помещение, в което е и той. Вади от домашния сейф накити и ценности и ги крие така че и Джо вече трудно може да им открие следите.

Мери и Боро постоянно се карат и Боро постоянно се опитва да придума Джо да я настанят в заведение за душевно болни лица. Джо се съпротивлява, като обяснява, че мястото ѝ още е до него.

След три месеца, времето на последните дни от срока на валидност на билета за връщане, което Джо с нетърпение очаква, Боро започва да говори за оставане.

- Не си ни необходим толкова, колкото на семейството си. Ние сме болни, на нас ни трябва съвсем специализирани грижи, каквито ти не можеш да ни осигуриш, дори ни изморяваш, затова не ми и идва на ум да те задържам – Джо е недвусмислен и категоричен, защото с Боро не може да се разговаря по друг начин.

- Но братко, аз ти трябва, ти не можеш сам... – Боро си продължава своята.

- Моля те, Боро, не ме изморявай, казах си думата! – Джо е вече и остър.

- Братко, аз ще те пазя, ще се грижа за теб... – Боро също си преследва своето

- Боро! На нас ни е необходима специализирана помощ, казах ти вече, ще си вземем болногледачка... – Джо е решил да уреди въпроса с Боро.

- Каква болногледачка, да те ограби ли искаш, братко мили...? Аз ще бъда...! – вайка се брат му, почти разплакан.

- Аз не те искам! – Джо е решителен и непреклонен, дори с цената на грубост. – Ти не знаеш английски език, не си в състояние да извикаш бърза помощ, ако, не дай боже, потрябва, ти не знаеш да караш и не можеш да ме откараш до доктора, ти не си американски гражданин, ти не познаваш града...

- Моля те, брате Джо, помогни ми, аз съм беден, ще се грижа за теб, остави ме... – нарежда той и вече, без преувеличаване, плаче.

Сълзите разоръжават Джо, разплаква се и той, а брат му се втурва да го целува...

Боро остава.

Нахлуването на Боро в дома на Мери и Джо ще направи така, че животът на всеки от тях ще поеме по друго течение. Мери напълно се изключва от всички домашни дела. Докато има някаква сила, си разчиства сметките с Боро и се опитва да го прогони от къщи, а когато преставата да има успех, напълно се предава на алкохола, повече време прекарва в болница, отколкото у дома. Колкото повече затъва Мери, толкова по-нешастен става Джо, обича я и съжалява, че няма физическа възможност да ѝ помогне, да забави нейното пропадане. Боли го и заради това че Боро подло подпомага нейното стремглаво летене към пропаст, а вече усеща и върху себе си неговия юмрук, който аха да го цапардоса.

Четири години протичат под гнета на Боро, дори не му идва на ум да се върне на село, където отначало с радост го очакват децата и съпругата, а след това ги хваща яд, за да го отпишат по-късно напълно от домакинството. По най-груб начин овладява и владее ситуацията в дома на брат си. Снахата е изключена от всичко и се очаква нейния скорошен край, Джо отслабва от кухнята на Боро и става напълно зависим физически от брат си, и неговият край започва да се вижда, затова са на ред и имотните въпроси, заради които е и дошъл Боро. Запознал се е с всички приятели на Джо и умело се е внедрил сред тях. А за това има и дар – сладкодумно и симпатично селянче, което е „лицетворение“ на добротата и което само заради тази „доброта“ е дошло и по най-добър начин спасява от беда болните си брат и снаха. Кой ли мъж би вършил това, което Боро върши за снаха си, и я къпе...? Всички тези приятели виждат само такъв Боро и стават все по-големи приятели с него, отколкото са били с Джо, и при споровете, които от време на време възникват между братята, недвусмислено са на страната на Боро.

А първият голям спор възниква във връзка със завещанията. Боро претендира за цялото им имущество, защото той е жертва, „четири години по двадесет и четири часа прислужвам...“. Все по-дръзко изпросва пари и изнудва Джо всеки път, когато трябва да го отведе до тоалетната или да му даде лекарство.

Чрез шантаж принуждава както Джо, така и вече несъзнаващата нищо Мери, да подпишат завещание в негова полза.

Остава да измрат и брат Боро да завърши „хуманитарната“ мисия. Вече разпитва и за жени тук – гражданки, и вече има контакти с тях.

Госпожа Мери умира в срок, според предвижданията на Боро.

Джо е напълно изнемощял, не може да говори, под неговите непохватни мъжки ръце се забелязва занемареността на тялото и облеклото, усеща се смрад близо до него и приятелите му все по-явно разреждат посещенията си. От всички страни окайват жертвата – горкия брат Боро.

Два месеца след смъртта на госпожа Мери, когато много се говори и за скорошния край на Джо, без никакво предизвестие, Боро претърпява тежък инфаркт и операция на сърцето с три байпаса.

Всичко се връща в началото, Джо остава сам, Боро вече няма да може да се грижи за него, и на него му трябва помощ, той трябва да се върне при семейството си. Боро, макар че се бори за собствения си живот, се бори и за наследството. Той не иска да се върне на село, тук е изгубил здравето си и иска да получи обезщетение за това, него го интересува наследството, то е негово, подарила му го е и покойната Мери, и Джо няма право да променя тук каквото и да било. За защита призовава всички познати, плаче и моли. Плаче!?

Единствен достоверен свидетел на това време е писателят Александър, който не се намесва, но който се ползва с еднакво доверие и пред Джо, и пред Боро, и който има сила да потуши избухналият от време на време пожар.

След постъпването на Боро в болница, още първата вечер в дома на Джо се събират старите семейни приятели и се съвещават какво да правят с безпомощния Джо. Събират се Леонард, Фред и Джордж със съпругите си. Те са неразделни приятели от петдесетина години и се държат като братя. И четиримата са минали по пътя на лагерници в немски концлагери, и трима от тях не могли да имат деца, затова и приликата и начинът на живот по този начин са още по-близки. В съществуващото завещание Джо завещава част от имуществото си и на тях тримата, затова цялата работа по тази причина става по-интересна. Тъй като и тримата са стари, а Джо е тежък човек, дори и двама заедно

не могат физически да го пренесат до тоалетната, питат се как да решат този най-практически въпрос. Той е наболял, защото Джо вече моли за помощ.

И най-голямата баня е тясна за четирима осемдесетгодишни мъже. Леонард, Фред и Джордж се преуморяват и изпотяват, докато се мъчат да окажат за пръв път помощ на Джо след Боро. За съжаление, успешната помощ закъснява, шокираният Джо е върнат опикан.

Освен абсолютното осъзнаване на дълбочината на безпомощността на Джо, и прозрението колко неспособни са те, в тримата старци за миг се вселява страх за собствения им утрешен ден. Тази вечер те разбират, че само са си мислели, че знаят какво е старческа немощ и че погрешно са вярвали, че тя може да се преодолее с богати спестявания, каквито и четиримата са си осигурили. Ключът към старостта не е такъв, какъвто са си мислели, те са поразени – за старостта човек трябва да се подготви по нов начин.

Какъв?

Съществува ли?

Сякаш на Джо не му е необходима помощ, тримата старци десетина минути мълчат, загледани в тъмнината на своите далечини. Към действителността ги връща Джо, който не може повече да стои мокър.

- Помогнете ми! – мънка той.

- Ето, точно за това мислим – не казва истината Джордж, който при всички досегашни сериозни случаи има първата и последната дума.

- Мръсен съм... Трябва да се изкъпя и преоблека. Мокър съм! Помогнете ми! – Джо е в неволя и той мисли само за нея, тук и сега.

- Тежък си, Джо... – Леонард понечва да завърши мисълта си, но променя решението си и млъква.

- Видя – без да вдига поглед, се обажда Фред, – преди малко. Нито сме сръчни, нито достатъчно силни...

- Мен не ме бива за тези работи – прекъсва го Джордж. – Пък и тях двамата... На теб, Джо, ти трябва специализирана помощ...

- И аз така мисля – добавя и Леонард.

- Не знам какво е решението, болница, дом... – със срамежлив глас, като продължава да не вдига поглед, говори Фред.

- Първо болница, а след това дом за стари хора – Джордж се връща в ролята си на главен в групата, определя какво трябва да сторят.

Джо слуша и окаян мълчи, а след това казва с полупшепот:

- Каквото сторите с мен, и вашите така ще сторят с вас, не забравяйте това – казва и моли да му дадат телефона. Обажда се на Александър, който все още е силен физически и с когото Джо се е сприятелили почти толкова, колкото и с тези трима. Уведомява го за нещастieto на Бора и за своето окаяно положение и го моли да се премести при него за някой друг ден и физически да го спаси от тази беда.

Александър пристига още след тридесет минути и без разтакаване веднага извършва всички необходими действия по обслужване на Джо. Остава да спи в къщата на Джо и му е изцяло на разположение. Той няма опит с работите, които ненадейно му се стовариха, но физически е силен и ги върши, но с Леонард, Фред и Джордж търси трайно решение за Джо.

В същото време в по-широките семейни кръгове на Джо се води същинска малка война как да бъде елиминиран Александър, поради страха, че и той би могъл да посегне върху бъдещото наследство. А Джо има в Америка някои хора от семейството, които се появяват при този случай сговорно и гръмогласно.

Един ден се появява една сродница и с подкрепата и увещанията на Джордж, Леонард и Фред безпрекословно

поема нещата в свои ръце. Извежда Джо от къщата, заключва я и настанява болния в старчески дом.

Боро по онова време е в болница и не знае нищо за всичко това.

На приятелите на Джо им олеква, проблемът е решен, без да бъдат намесени, за нищо не са отговорни, изведнъж всички са доволни. Доволни, но с неспокойна съвест. Приятелите отиват на посещения при Джо, договарят се по телефона, и в началото присъстват, но с отминаване на дните посещенията стават все по-редки и по-кратки.

При едно посещение Александър не намира Джо в стаята му, по-късно ще разказва, не го намира и по коридорите и залите, затова отива при униформените лица, за да ги попита, като мисли, че може да е заведен на някакви изследвания. Персоналът на дома знае колкото и Александър, на когото това дава повод да си помисли за най-лошото, затова бързо отива отново в неговата стая.

Заварва тъжна картина, по-късно ще се оплаче Александър, тъжна дори и за писателско въображение, както ще се изрази.

Джо се е заклешил между тоалетната, стената и инвалидната количка. Изцапан, в такова състояние е четири часа, след което се изморява от опитите да се измъкне. Очакваната рутинна проверка от болногледачката е пропусната, той е морално съкрушен и нещастен.

Първото нещо, което казва Джо, когато събира сила да каже каквото и да било, е да го заведе въкъщи. Александър го успокоява, но той упорито настоява на своето. Джо говори за всички лоши условия в дома, в който е настанен, ще умре скоро, отправя той предупреждение към Александър и моли да му изпълни желанието, да си умре в своята къща. Александър докладва тези заръки на старите приятели на Джо, но промяна няма, непроменено остава мнението, че за него старческият дом все пак е най-доброто решение.

Острият ум на Джо добре оценява състоянието си, отношението на приятелите и роднините, конфликта на техните интереси и своя интерес, и не се предава. Съдбата си, макар и при възможно най-трудните обстоятелства, още веднъж решително поема в свои ръце. Търси болногледачка, на която предлага жилище и храна, както и заплата от \$1600 месечно. И скоро я намира – така се стига до появата на госпожа Патриша.

От началото на появяването ѝ до днес за госпожа Патриша се е узнало твърде малко, а и тази информация не е надеждна. От знанието ѝ на сръбски език, само по това, се явява, че е от сръбски произход.

Докато Джо се бори и търси изобавление, в същото време агенция „Весел старец“ отбелязва събитията, свързани с „материала“ Джо и прави оценка, че времето за действие е назряло. Тъй като става дума както за сложни имотни обстоятелства, така и за проникателен старец, избрана е вещата госпожа Патриша да се лепне за стареца. От събраните от агенцията сведения тя узнава всичко, което ѝ трябва за начало, а допълнително ще проучи особеностите на покойната Мери, съпругата, която Джо продължава страстно да обича и след нейното физическо изчезване.

За първото появяване пред „материала“ Патриша избира времето на завършване на обяда, когато Джо обикновено остава сам в залата на старческия дом, защото се храни с големи усилия, ако няма помощ, а тук я няма, и остава последен. Появява се неочаквано и сяда срещу него на масата му.

- Я виж моя Дундьо, че на теб никога не ще да ти помага..., ама че са безобразни... – започва да му говори тя и същевременно да му подава с вилица хапки, които изненаданият Джо лакомо гълта. – Виж ти, колко ми е гладно детето... Не така, душичке, ами така... Виждаш ли, че можеш... – говори старата вълчица, храни го и се усмихва.

- Вземете тази паста – предлага ѝ Джо
- Не, половината аз, а половината вие – добавя вълчицата в агнешка кожа, захапва половината паста и поднася на него останалата част. Джо се усмихва и приема.
- Кой номер обувки носите? – неочаквано пита Джо.
- Осми – отговаря тя.
- Последват безброй подобни въпроси за височината, цвета на очите, гръдната обиколка, талията..., и всички отговори съвпадат с мерките на покойната Мери.
- Знаех си, че ще дойдете, мечтаех си... – през сълзи казва Джо.
- Как така сте знаели? – сякаш от любопитство пита тя.
- Вас Господ ви изпрати да ми бъдете Мери, вие сте моята Мери, така ще ви казвам. Приближете се, искам да целуна своята скъпа Мери...
- Може би наистина ме е изпратил?! – казва тя с кокетна усмивка, скача и си подлага лицето, а след като я целува, хваща главата му, придърпва я и целува и тя него.
- Ще дойдете ли с мен в моята къща и ще ме гледате ли? – предлага ѝ Джо.
- Звучи като оферта...? – отвърща тя с кикот, какъвто имат някои жени в разгара на климакса.
- Да, оферта е – потвърждава Джо.
- Какво получавам? – трябва да се стигне и до този въпрос.
- Стая, храна и \$1600 месечно.
- Прието! Аз съм Патриша – става тя и му подава ръка.
- Споразумяхме се! Аз съм Джо – като момченце, когато го хвалят, се усмихва немощният старец.
- Тръгваме ли веднага? – ненадейно пита изкусната Патриша.
- На момента! – съгласява се Джо. – Тук няма и на кого да се обаждам. Да вървим! Извикай такси! – добавя.

- С моя автомобил ще пътуваме – отвръща тя, приближава се до количката, изправя Джо и го бута към изхода. – Ами ключ? Имаш ли ключ от къщата? – сеща се да го попита.

- Имам! Щом усетих какво ми готвят приятелите и роднините, докопах два ключа от къщи и не се разделям с тях. Ето, вземи единия, а другия още ще си го крия – хем се шегува, хем мисли напълно сериозно.

Сякаш повторно се е родил, Джо е в своя дом.
Щастлив в своя дом!